

De nieuwe registratieregeling. Of: een ander voorbeeld van de reële impact van het Europees recht op het sociaal recht in de bouwsector

Greet Van Lierde
Advocaat te Brussel bij LAGA

Lieven Monserez
Advocaat te Brussel bij LAGA

I. Inleiding

A. Hoe de registratiewetgeving ooit het daglicht zag

1. De bouwsector is altijd al bekend als een sector waarin zwartwerk en het werken met koppelbazen zeer gevoelig lag. Vaak werden te lage prijzen bedongen voor bouwopdrachten. Hierdoor konden de hoge fiscale en sociale lasten niet worden gedekt. Zodoende greep een aannemer vaak terug naar minder fraaie praktijken om kosten te kunnen besparen. De wetgever heeft dan ook vaak in de bouwsector ingegrepen. In dit verband kan bijvoorbeeld de wet van 6 april 1960 betreffende de uitvoering van bouwwerken¹ als voorbeeld worden aangehaald. Deze wet verbiedt onder andere het uitvoeren van werken op zaterdag in de bouwsector.

Koppelbazen stelden vaak werknemers ter beschikking waarvoor noch fiscale, noch sociale inhoudingen verricht werden. Dikwijls waren deze werknemers buitenlanders zonder verblijfsvergunning of mensen met een uitkering. Vooral in de jaren zeventig tierden deze praktijken welig in de bouwsector. Zodoende kwam de wet van 28 juni 1976 tot reglementering van tijdelijke arbeid en het ter beschikking stellen van arbeiders² tot stand. Deze wet voerde een totaal verbod in om in de bouwsector personeel ter beschikking te stellen.

De aannemers konden evenwel al snel de wet van 28 juni 1976 omzeilen door het oprichten van vennootschappen die dan optraden als onderaannemers. Op hun beurt stelden deze onderaannemers dan vaak personeel "in het zwart" te werk. De wetgever voelde zich dan ook eens te meer verplicht om zwaardere maatregelen te treffen. Met de wet van 4 augustus 1978 op de economische heroriëntering³ pakte hij het pro-

bleem aan vanaf het niveau van de opdrachtgever van de werken. In het toenmalige Wetboek der Inkomstenbelastingen, het WIB, voerde hij een artikel 299bis in. In de RSZ-wet van 27 juni 1969 kwam een nieuw artikel 30bis. Voor beide wettelijke bepalingen was het koninklijk besluit van 5 oktober 1978⁴ het belangrijkste uitvoeringsbesluit.

Er werd toen een soort bijkomende waarborg in het leven geroepen voor de betaling van sociale bijdragen en belastingen door de aannemers van werken in onroerende staat. Met andere woorden, iedereen die een beroep deed op een niet-geregistreerde aannemer, werd deels hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de betaling van de sociale en fiscale schulden van deze aannemer. Bovendien diende op de facturen die aan een niet-geregistreerde aannemer werden betaald, tweemaal 15 % te worden ingehouden (dus in totaal 30 %). De helft hiervan moest worden doorgestort naar de fiscus, de andere helft naar de RSZ. Indien dit niet werd nageleefd, werden er bijzonder zware boetes toegepast.

Hoewel de registratie als aannemer voor de aannemers van werken in onroerende staat in theorie geen verplichting was, werd het dit wel in de praktijk, want niemand wilde of durfde nog met een niet-geregistreerde aannemer in zee te gaan. Zo was de registratiewetgeving niet van toepassing op bouwwerken, bedoeld als individuele woongelegenheid, tenzij het de verbouwing betrof van een oudere woning en men daardoor kon genieten van het verlaagde btw-tarief van 6 %. In dit geval moest men wel met een geregistreerde aannemer werken om van het gunstige tarief te kunnen genieten. Het principe dat men op een geregistreerde aannemer een beroep moet doen om een fiscaal gunstige behandeling te verkrijgen, blijft onder de vernieuwde registratiewetgeving nog steeds gehandhaafd.

¹ B.S. 7 mei 1960.

² B.S. 7 augustus 1976 (err. B.S. 22 september 1976).

³ B.S. 7 augustus 1978.

⁴ B.S. 7 oktober 1978.

B. Hoe de registratiewetgeving verder evolueerde

2. Een belangrijke evolutie bestond erin om het bestaande systeem te verzwaren door de invoering van artikel 30ter van de RSZ-Wet en de artikelen 405-408 WIB 92. Hierbij werd een verzwaarde aansprakelijkheidsregeling ingevoerd in de relatie tussen hoofdaannemer en onderaannemer(s).

Het was de bedoeling om de ruwbouwsector, waarin de koppelbaaspraktijken het meest voorkwamen, grondig aan te pakken: grond-, betonnerings-, bekistings-, wapenings-, metsel- en sloopwerken. Betaling van facturen aan niet-geregistreerde onderaannemers van dergelijke werken werden voortaan onderworpen aan een inhouding van 50 %, met de volgende verhouding: 15 % voor de fiscus en 35 % voor de RSZ.

Daarna wilde men de verzwaarde regeling uitbreiden naar alle werken in onroerende staat, in de relatie aannemer/onderaannemer. Uiteindelijk paste de wetgever gedurende een lange periode de registratiewetgeving niet aan. Het zou tot 1 januari 1999 duren vooraleer er opnieuw een belangrijke aanpassing werd doorgevoerd.⁵

Eenzijds werden er uitzonderingen ingevoerd op het principe van de inhoudingen die men ten opzichte van de RSZ moest uitvoeren. Voortaan moest men geen RSZ-inhoudingen meer doen op de facturen van buitenlandse aannemers, wanneer die beantwoordden aan de volgende twee voorwaarden: zij hadden geen sociale schulden in België en voor al hun werknemers beschikten ze over een geldig detachingsbewijs (een E101).

Anderzijds werd de verzwaarde regeling in de relatie aannemer/onderaannemer uitgebreid tot alle werken die onder de bevoegdheid vielen van het Paritair Comité nr. 124 voor het bouwbedrijf. Weliswaar konden de grotere inhoudingen door de aannemers worden 'gerecupereerd', doch deze procedure verliep vaak heel omslachtig en was bijzonder tijdrovend. Hier bestond trouwens gedurende een hele periode een onderscheid tussen Belgische en buitenlandse aannemers. Voor buitenlandse aannemers was de wachttijd bij de fiscus 1 jaar, terwijl dit voor Belgische aannemers slechts de helft bedroeg. Deze discriminatie werd evenwel na verloop van tijd weggewerkt.

C. De Europese Commissie komt tussenbeide

3. In 2001 besluit de Europese Commissie om de Belgische registratiewetgeving in vraag te stellen. Bij aanmaningsbrief van 13 februari 2001 en vervolgens bij een met redenen omkleed

⁵ KB's van 26 december 1998, enerzijds houdende maatregelen met het oog op de aanpassing van de hoofdelijke aansprakelijkheidsregeling voor de sociale en fiscale schulden met toepassing van artikel 43 van de Wet van 26 juli 1996 houdende de modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, en anderzijds tot uitvoering van de artikelen 400, 401, 403, 404 en 406 van het Wetboek van inkomstenbelastingen 1992 en van artikel 30bis van de Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de Besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, B.S. 31 december 1998.

advies van 23 oktober 2001 deelde de Commissie aan België mee dat zij de nationale bepalingen inzake de inhoudingsplicht en de hoofdelijke aansprakelijkheid onverenigbaar achtte met het vrije verkeer van diensten binnen de Europese Unie. In het advies werd België verzocht om binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving ervan de nodige maatregelen te nemen om aan dit advies te voldoen. Doch het antwoord van België op dit advies werd door de Commissie als niet bevredigend beschouwd.⁶ De Commissie stelde dan ook een beroep wegens niet-nakoming in tegen België op 8 oktober 2004 bij het Europees Hof van Justitie (HvJ). Dit leidde dan tot het veelbesproken arrest van 9 november 2006.⁷

De Europese Commissie wilde dat de Belgische registratiewetgeving op twee punten strijdig zou worden verklaard met de artikelen 49 en 50 van het EG-Verdrag, de verdragsbepalingen die het vrije dienstenverkeer binnen de EU vastleggen. Ten eerste ging het om de verplichting om 15 % van het voor de uitgevoerde werken verschuldigde bedrag in te houden wanneer men als opdrachtgever of (hoofd)aannemer een beroep deed op een buitenlandse aannemer die in België niet geregistreerd was. Ten tweede ging het om de hoofdelijke aansprakelijkheid die men als opdrachtgever of (hoofd)aannemer eveneens kon oplopen als men een beroep deed op een buitenlandse aannemer die niet in België geregistreerd was.

4. Er moet worden opgemerkt dat het beroep dat de Europese Commissie tegen België aanhangig maakte, enkel het fiscale luik behelsde van de registratieregeling. Ingevolge de wijzigingen vanaf 1 januari 1999 konden buitenlandse aannemers die niet in België waren geregistreerd, zich al op een andere wijze bevrijden van enige inhoudingsplicht of hoofdelijke aansprakelijkheid, met name door het niet hebben van sociale schulden in België en het in het bezit zijn van de nodige detachingsbewijzen voor het hele personeel (*cf. supra*). Vanuit het oogpunt van het vrije verkeer van diensten binnen de EU was het RSZ-luik van de registratieregeling dan ook niet meteen een grote hinderpaal.

5. Als voornaamste argument om de inhoudingsplicht en de hoofdelijke aansprakelijkheid strijdig te laten verklaren met de artikelen 49 en 50 van het EG-Verdrag, haalde de Europese Commissie het feit aan dat zij, omwille van hun belangrijke financiële gevolgen, opdrachtgevers en aannemers ervan konden weerhouden om een beroep te doen op aannemers die niet in België gevestigd zijn en al evenmin in België geregistreerd zijn. Dit creëerde een reële belemmering voor deze aannemers die in België hun diensten wensten aan te bieden.⁸ Daardoor ontstaat meteen ook een *discriminatie* tussen Belgische en buitenlandse aannemers. De Belgische aannemers waren immers in vele gevallen wel geregistreerd en waren ten minste beter op de hoogte van de specifieke registratiewetgeving. Aldus beschikten de Belgische aannemers over een onmiskenbaar con-

⁶ HvJ C-433/04, 9 november 2006, r.o. 11.

⁷ HvJ C-433/04, 9 november 2006, r.o. 1.

⁸ HvJ C-433/04, 9 november 2006, r.o. 15.

currentievoordeel ten opzichte van hun buitenlandse concurrenten.

Daarnaast vond de Commissie de hoofdelijke aansprakelijkheid ook *onevenredig*.⁹ Voor de Commissie was het onaanvaardbaar dat de opdrachtgever of de aannemer niet enkel hoofdelijk aansprakelijk was voor de belastingschulden van de medecontractant in verband met werkzaamheden die hij voor hen had verricht. Hij kon ook hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld voor alle belastingschulden van zijn medecontractant, zowel voor die schulden met betrekking tot het tijdperk waarin de werkzaamheden waren verricht als voor die schulden betreffende de tijdperken die aan die werken voorafgingen.¹⁰

Verder was er volgens de Commissie ook een *schending van de rechten van de verdediging* waar te nemen door de automatische toepassing van de hoofdelijke aansprakelijkheid. Aldus konden ook opdrachtgevers of aannemers die geen enkele schuld trof, hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld. Dit pervers effect werd nog versterkt door het feit dat de juistheid van de belastingschulden zelfs niet kon worden betwist door de opdrachtgever of de aannemer.¹¹

D. *Het oordeel van het Europees Hof van Justitie*

6. Het Hof van Justitie herinnerde er in zijn beoordeling aan dat volgens vaste rechtspraak artikel 49 van het EG-Verdrag niet alleen de afschaffing verlangt van iedere discriminatie van de in een andere lidstaat gevestigde dienstverrichter op grond van diens nationaliteit, maar ook de opheffing van iedere beperking op het vrije verkeer van diensten, zelfs wanneer die beperking zonder enig onderscheid van toepassing is op binnenlandse dienstverrichters, *in casu* Belgische aannemers, en buitenlandse dienstverrichters, *in casu* buitenlandse aannemers.¹² Aldus werd meteen ook één van de argumenten van België door het HvJ ontkracht. Hiermee volgde het Hof ook de conclusies van de advocaat-generaal. Die stelde dat maatregelen die een marktdeelnemer kunnen ontmoedigen om gebruik te maken van de vrijheid om in een andere EU-lidstaat zijn diensten op de markt aan te bieden, onder het verbod vallen dat door artikel 49 van het EG-Verdrag wordt gesteld.¹³

Niettemin is het eveneens vaste rechtspraak van het HvJ dat nationale wetgeving die het vrije verkeer van diensten beperkt, toch kan worden gerechtvaardigd. Het moet dan wel gaan om wetgeving op het gebied van een materie die nog niet op het niveau van de EU geharmoniseerd is. Daarnaast moet de beperking door een dwingende reden van algemeen belang zijn ingegeven.¹⁴

7. Volgens België bestonden de dwingende redenen die de litigieuze wetgeving konden rechtvaardigen, uit de bestrijding

van de belastingfraude in de bouwsector. Het was dan ook de taak van het HvJ om na te gaan of een dergelijke rechtvaardiging wel degelijk bestond.¹⁵ Fiscale controles werden immers al eerder door het Hof weerhouden als dwingende redenen van algemeen belang.¹⁶ Het HvJ oordeelde echter: *“De noodzaak van bestrijding van belastingfraude kan echter niet volstaan als rechtvaardiging voor de algemene en preventieve toepassing van de inhoudingsplicht en de hoofdelijke aansprakelijkheid op alle niet in België gevestigde en niet-geregistreerde dienstverrichters, terwijl sommigen van hen die belastingen en voorheffingen in beginsel niet verschuldigd zijn”*.¹⁷

In plaats van de inhoudingsplicht en de hoofdelijke aansprakelijkheid zou er een uitwisseling van informatie moeten komen tussen de opdrachtgevers, de hoofdaannemers, de onderaannemers en de Belgische fiscus. Zo zouden de opdrachtgevers en de aannemers kunnen controleren of hun medecontractant al dan niet een belastingschuld heeft. Aldus zouden ze kunnen vernemen of ze al dan niet inhoudingen zouden moeten doen.¹⁸

In de tweede plaats zouden de (onder)aannemers moeten kunnen bewijzen dat hun fiscale situatie in orde is. Tevens zouden de opdrachtgevers en hoofdaannemers de mogelijkheid moeten hebben om aan de hoofdelijke aansprakelijkheid te ontsnappen indien zij bepaalde formaliteiten hebben vervuld.¹⁹

Het feit dat de Belgische maatregelen in kwestie cumulatief werden toegepast, inhoudingsplicht en hoofdelijke aansprakelijkheid samen, versterkte nog eens de onevenredigheid ervan volgens de conclusies van de advocaat-generaal. Ook daarin volgde het Hof de advocaat-generaal.²⁰

Het eindoordeel van het HvJ op 9 november 2006 luidde derhalve als volgt: *“Door opdrachtgevers en aannemers die een beroep doen op niet in België geregistreerde buitenlandse aannemers te verplichten 15 % van het voor de uitgevoerde werken verschuldigde bedrag in te houden en hen hoofdelijk aansprakelijk te stellen voor de belastingschulden van die medecontractanten, heeft het Koninkrijk België niet voldaan aan de verplichtingen die op hem rusten krachtens de artikelen 49 EG en 50 EG”*.²¹

II. *Wat deed België om aan de rechtspraak van het HvJ tegemoet te komen?*

8. België nam een aantal wetgevende maatregelen, met name: – de Programmawet van 27 april 2007²²;

⁹ HvJ C-433/04, 9 november 2006, r.o. 19.

¹⁰ HvJ C-433/04, 9 november 2006, r.o. 20.

¹¹ HvJ C-433/04, 9 november 2006, r.o. 21.

¹² HvJ C-433/04, 9 november 2006, r.o. 28.

¹³ Conclusies adv.-gen. Tizzano van 6 april 2006 in de zaak C-433/04, nr. 25.

¹⁴ HvJ C-433/04, 9 november 2006, r.o. 33.

¹⁵ HvJ C-433/04, 9 november 2006, r.o. 34.

¹⁶ HvJ C-433/04, 9 november 2006, r.o. 35.

¹⁷ HvJ C-433/04, 9 november 2006, r.o. 37.

¹⁸ HvJ C-433/04, 9 november 2006, r.o. 39.

¹⁹ HvJ C-433/04, 9 november 2006, r.o. 40.

²⁰ Conclusies adv.-gen. Tizzano van 6 april 2006 in de zaak C-433/04, nr. 42.

²¹ HvJ C-433/04, 9 november 2006, r.o. 43.

²² B.S. 8 mei 2007.

- de wet van 21 december 2007 tot wijziging van artikel 146, eerste lid van de programmawet van 27 april 2007²³;
- de wet van 21 december 2007 houdende diverse bepalingen (I) (1)²⁴;
- het koninklijk besluit van 27 december 2007 tot uitvoering van de artikelen 400, 401, 403, 404 en 406 van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992 en van artikel 30bis van de Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.²⁵

De voornaamste aanpassingen bestaan erin dat het al dan niet van toepassing zijn van de hoofdelijke aansprakelijkheid en de inhoudingsplicht niet langer afhankelijk wordt gesteld van het feit of een aannemer al dan niet geregistreerd is. Voortaan is het al dan niet hebben, door de aannemer(s), van sociale en/of fiscale schulden het relevante criterium. Voorts wordt de cumulatie van de hoofdelijke aansprakelijkheid en de inhoudingsplicht afgeschaft.

Hoewel het arrest van het HvJ enkel het fiscale luik van de Belgische registratiewetgeving betrof, werd de volledige registratieregeling hervormd door de Belgische wetgever. Terecht werd ook het RSZ-luik aangepast.

III. Waarin bestaan de nieuwe regels?

9. Voortaan, dat wil zeggen vanaf 1 januari 2008, moet de *inhouding* enkel gebeuren indien de medecontractant op het ogenblik van de betaling van de factuur fiscale en/of sociale schulden heeft, en dit ongeacht of deze schulden bestonden bij het sluiten van de overeenkomst dan wel ontstaan zijn in de loop van de uitvoering van de overeenkomst.

Bij *fiscale schulden* van de (onder)aannemer houdt de opdrachtgever of de aannemer 15 % in van het verschuldigde bedrag en stort dit door aan de fiscus. Indien het bedrag van de fiscale schulden op het ogenblik van de betaling echter lager is dan die 15 %, dient slechts het werkelijke bedrag van de schuld te worden ingehouden.

Bij *sociale schulden* van de (onder)aannemer houdt de opdrachtgever of de aannemer 35 % in van het verschuldigde bedrag en stort dit door aan de RSZ. Indien het bedrag van de sociale schulden op het ogenblik van de betaling van de factuur echter lager is dan die 35 %, dient ook slechts het werkelijke bedrag van de schuld te worden ingehouden. Indien echter het bedrag van de factuur niet hoger is dan 7.143 euro, moet de inhouding altijd de volle 35 % van het factuurbedrag bedragen.

10. De *hoofdelijke aansprakelijkheid* ontstaat enkel wanneer de inhoudingen en doorstortingen niet verricht werden, terwijl zij wel uitgevoerd dienden te worden. De hoofdelijke aansprakelijkheid geldt voor de fiscale en/of sociale schulden van de medecontractant, zowel deze op het ogenblik van het sluiten

van de overeenkomst, als deze die ontstaan zijn tijdens de uitvoering ervan.

De *hoofdelijke aansprakelijkheid voor de fiscale schulden* is enerzijds beperkt tot het werkelijke bedrag van de belasting-schulden van de (onder)aannemer. Anderzijds is er ook een beperking van toepassing van 35 % van de totale prijs van de werken, exclusief btw.

De *hoofdelijke aansprakelijkheid voor de sociale schulden* heeft echter betrekking op de totale prijs, exclusief btw, van de werken die werden toevertrouwd aan de (onder)aannemer.

11. Belangrijk om op te merken is dat onder de nieuwe regeling, in principe, enkel de *verhouding* tussen de opdrachtgever en de aannemer in aanmerking wordt genomen of de verhouding tussen de aannemer en de onderaannemer. Met andere woorden, men moet enkel nagaan hoe de fiscale en sociale situatie bij de medecontractant zit. De vroegere soort 'ketenaansprakelijkheid', waarbij een opdrachtgever of een hoofdaannemer hoofdelijk aansprakelijk gesteld kon worden voor de schulden van een onderaannemer verderop in de aannemingsketen, is in beginsel dan ook niet meer van toepassing.

Niettemin kan er onder de nieuwe regeling *toch in één geval een 'ketenaansprakelijkheid'* ontstaan. Dit kan het best verduidelijkt worden aan de hand van een voorbeeld. Stel dat een aannemer, Aannemer 1, een fiscale of een RSZ-schuld heeft. Dan moet zijn rechtstreekse medecontractant, Aannemer 2, een inhouding doen op de facturen van Aannemer 1. Aannemer 2 laat echter na dit te doen. Deze nalatigheid wordt door de wetgever als een eigen fiscale of sociale schuld van Aannemer 2 aangemerkt. Dit brengt mee dat de medecontractant van Aannemer 2, hier Aannemer 3 genoemd, op zijn beurt inhoudingen moet doen. Doet Aannemer 3 dit niet, dan kan ook hij hoofdelijk aansprakelijk gesteld worden voor de schulden van Aannemer 1. Nochtans is Aannemer 1 (bijvoorbeeld de onderaannemer) geen medecontractant van Aannemer 3 (bijvoorbeeld de hoofdaannemer).

12. Ten slotte blijft de opdrachtgever-natuurlijke persoon buiten schot wanneer hij werken in onroerende staat uitsluitend voor privédoelinden laat uitvoeren.

IV. Databanken om de sociale en de fiscale schulden te kunnen verifiëren

13. Het hele systeem is natuurlijk sterk afhankelijk van het al dan niet voorhanden zijn van degelijke databanken, op basis waarvan gecontroleerd kan worden of een (onder)aannemer fiscale en/of sociale schulden heeft.

Daar de fiscus helemaal nog niet klaar was met het inrichten van een databank, bepaalt de wet van 21 december 2007 houdende diverse bepalingen dat de inhoudingsplicht en de hoofdelijke aansprakelijkheid tijdelijk worden opgeschort totdat de databank operationeel is, en dit tot uiterlijk 1 januari 2009. De (onder)aannemers maken dus op het vlak van het fiscale luik gouden tijden mee gedurende 1 jaar. De oude regeling

²³ B.S. 31 december 2007.

²⁴ B.S. 31 december 2007.

²⁵ B.S. van 31 december 2007.

werd immers afgeschaft en de nieuwe regeling kan nog niet worden toegepast, bij gebrek aan een databank.

Voor wat het sociale luik betreft, is de nieuwe regeling wel in voege getreden op 1 januari 2008. De RSZ beschikte immers ook tijdens het oude systeem reeds over een databank. De databank kan worden geraadpleegd op het portaal van de Sociale Zekerheid (www.socialezekerheid.be; kies: de werkgever/bouwwerken/inhoudingsplicht).

Bij consultatie van de databank wordt enkel weergegeven of de (onder)aannemer al dan niet sociale schulden heeft. Indien er geen sociale schulden zijn, en er dus geen inhouding dient te worden verricht, wordt een geldigheidsdatum aangegeven, die verstrijkt de laatste vrijdag van de maand, zijnde de dag van de maandelijks bijwerking van de databank. Indien blijkt dat er wel schulden zijn, dus dat er wel inhoudingen dienen te worden gedaan, bestaat de mogelijkheid om een attest te vragen aan de RSZ met de opgave van het bedrag van de sociale schulden. Zo kan de inhouding beperkt worden tot het exacte bedrag van de schulden wanneer dit bedrag lager zou zijn dan 35 % van het bedrag van de factuur. Voorwaarde hiervoor is uiteraard dat de factuur zelf hoger is dan 7.143 euro, want indien dit niet het geval zou zijn, zou er automatisch 35 % ingehouden dienen te worden.

De inhoudingen moeten gestort worden op het rekeningnummer 679-0000192-95 van de RSZ, voor wat de sociale schulden betreft. De volgende gegevens dienen vermeld te worden: naam, adres, ondernemingsnummer, datum en nummer van de factuur, waarop de inhouding betrekking heeft, vermelding "Art. 30bis" (of later voor wat de fiscale schulden betreft: "Art. 403 WIB 92"). Voor de inhoudingen, voortvloeiend uit fiscale schulden, zal een ander rekeningnummer gebruikt moeten worden.

Aan de RSZ moeten, voor wat de sociale schulden betreft, ook een ingevuld formulier en een afschrift van de factuur waarop de inhouding betrekking heeft, ter beschikking worden gesteld.²⁶

V. Andere wijzigingen

14. Naast de hierboven beschreven wijzigingen betreffende de hoofdelijke aansprakelijkheid en de inhoudingsplicht werd er ook nog gesleuteld aan een aantal andere bepalingen van de registratiewetgeving, die volledig losstaan van de uitspraak van het Hof van Justitie. Deze wijzigingen werden grotendeels (behalve wat de wijzigingen van de werkmeldingen betreft) ingegeven door praktische problemen, die vaak rezen in de praktijk en kunnen gewoon beschouwd worden als deel uitmakend van de 'administratieve vereenvoudiging'.

15. Hierna een overzicht van de voornaamste wijzigingen en hun voorzien tijdstip van inwerkingtreding:

1. De werkmeldingen worden niet langer beperkt tot werken die vallen onder het Paritair Comité voor het bouwbedrijf.

²⁶ Voor de opdrachtgever: document ADII 30bis 4.2 en voor de aannemer document ADII30bis 4.1.

Vanaf 1 juni 2009 wordt de meldingsplicht uitgebreid tot de aannemer op wie de opdrachtgever een beroep doet, alvorens deze werken aanvangt zoals beoogd in artikel 20 § 2 van het KB nr. 1 van 29 december 1992 (23) met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de btw (alle werken in onroerende staat en onroerend door bestemming).

De werkmeldingen moeten vanaf 1 juni 2009 via elektronische weg gebeuren.

De overgangsmaatregelen voorzien dat de aannemer die werken uitvoert op basis van overeenkomsten die vóór 1 juni 2009 werden gesloten en die meegedeeld moesten worden (andere dan deze voorzien in PC 124), maar die vallen onder artikel 20 § 2 van het KB nr. 1 van 29 december 1992, alle nodige informatie vóór 1 augustus 2009 zal moeten verstrekken voor zover de werken niet beëindigd zouden zijn vóór 1 oktober 2009.

De uitzondering dat de verplichting om de werken aan te geven niet van toepassing is op de aannemers die geen beroep doen op een onderaannemer, voor werken die aan hen zijn toevertrouwd, waarvoor het totaalbedrag, exclusief btw, lager is dan 25.000 euro, blijft van toepassing.

In het kader van de werkingsplicht werd ook een nieuwe sanctie ingevoerd (naast de reeds bestaande sanctie van 5 % van het totaalbedrag, exclusief btw, van de werken die niet gemeld werden), namelijk dat alle onjuist aangegeven informatie²⁷ het voorwerp zal kunnen uitmaken van een forfaitaire vergoeding, die gelijk is aan 150,00 euro. De Bouwunie heeft al felle kritiek geuit op deze forfaitaire sanctie, daar een bouwplaats een zeer dynamisch karakter heeft en de werkplanning voortdurend aangepast moet worden. Ze vroeg dan ook een afschaffing of ten minste een versoepeling van de meldingsplicht.

2. Het is de bedoeling dat in de toekomst de registratie niet langer rechtstreeks zal gebeuren via de provinciaal ingerichte registratiecommissies, doch via het ondernemingsloket. Daarvoor dient echter eerst de Kruispuntbank van Ondernemingen klaar te zijn en dienen de noodzakelijke informaticamiddelen uitgetrokken te worden. Dit wordt voorzien vanaf 1 januari 2009.
3. Voor buitenlandse aannemers zal een centrale registratiecommissie worden ingericht, zodat er een einde wordt gesteld aan de huidige praktijk, waardoor er vaak aan 'registratiecommissieshopping' wordt gedaan.
4. In principe zal de beslissing tot registratie moeten worden genomen binnen de twee maanden vanaf het moment dat er een volledige aanvraag is verricht (van de zijde van de aanvrager). Deze termijn kan wel verlengd worden met één maand, doch mits motivering ervan.

²⁷ Data van begin en einde van de werken, data van begin en einde van de tussenkomst van de onderaannemers, op voorhand aangegeven tussenkomst van een onderaannemer, geannuleerd zonder de RSZ te hebben verwittigd binnen de 15 dagen die volgen op de datum van het begin van de oorspronkelijk voorziene tussenkomst.

5. Ook de bekendmaking van de beslissing tot registratie en de schrapping van de registratie zal niet langer via een publicatie in het *Belgisch Staatsblad* gebeuren, doch via de internetsite van de Kruispuntbank van Ondernemingen. Dit zou eveneens in voege treden vanaf 1 januari 2009.
6. Nu al is de onderverdeling in 28 categorieën opgeheven. Er wordt nu één registratie verricht voor alle werken. Niettemin bleven sommige registratiecommissies de categorieën nog tot begin dit jaar toepassen!
7. De mogelijkheid om geregistreerd te worden als aannemer, wordt uitgebreid, voor wat buitenlandse aannemers betreft, tot staten waarmee België een internationaal akkoord gesloten heeft op basis waarvan hun ondernemingen op dezelfde manier moeten worden behandeld als de Belgische ondernemingen, en die hun maatschappelijke zetel, hun voornaamste inrichting of hun zetel van bestuur of beheer binnen die staat hebben.

VI. Besluit

16. Er kan worden gesteld dat de Belgische wetgever tegemoet is gekomen aan de eisen van de Commissie en aan de uitspraak van het HvJ. Veel zal in praktijk echter afhangen van de efficiënte werking van de databanken. Het is dus toch nog even afwachten wat de toekomst uitwijst.

Waarschijnlijk zijn vooral Belgische opdrachtgevers of aannemers niet al te opgetogen over de nieuwe wetgeving, want de last die op hen rust, is vergroot. Nu dienen er veel meer controles te worden uitgevoerd, terwijl het vroeger gemakkelijker was. Men ging gewoon in zee met een geregistreerde aannemer en men hoefde zich verder niet al te veel zorgen te maken. Vooraleer een registratie van een aannemer geschrapt werd op basis van fiscale en/of sociale schulden, en vooraleer de schrapping tegenstelbaar werd aan derden, waren vaak ettelijke maanden verstreken, terwijl nu de medecontractanten van aannemers die in problemen geraken, veel vlugger nadelige gevolgen kunnen ondervinden en aansprakelijk kunnen zijn.